

H. Merckelbach, H.F.M. Crombag & P.J. van Koppen
(2003) Het virtuele monopolie en de details. *Nederlands
Juristenblad*, 78, 1907

Afl. 2003/36

Het virtueel monopolie en de details

Naschrift

[Broeders](#) is ambivalent in zijn oordeel over ons artikel.¹ Enerzijds krijgen we lof toegezwaard vanwege de boeiende manier waarop wij het corrumperende effect van verwachtingen op forensische expertise voor een juridisch forum uiteenzetten. Maar anderzijds meent hij dat we de kwestie te zwaar aanzetten: de forensische laboratoria werken immers aan een systeem van certificering en bovendien is er de laatste tien jaar behoorlijk wat verbeterd, aldus de auteur. Het stoort ons dat hij over deze vorderingen schrijft als waren zij de verdiensten van een liefdadigheidsorganisatie. Nog belangrijker is dit: Broeders wordt vaag als het gaat om de details. Hij zegt: 'Voor een groot aantal van de verschillende soorten verrichtingen die routinematig bij het NFI worden uitgevoerd geldt dat deze zijn geaccrediteerd bij de Raad voor Accreditatie.' Ondanks de tautologische echo klinkt dat indrukwekkend, maar hij mist daarmee het belangrijkste punt in ons artikel. Hoe goed de medewerkers van het NFI ook mogen zijn, hoe netjes hun laboratorium ook ingericht is, de verwachtingen over de uitkomst van een onderzoek kunnen van doorslaggevende invloed zijn op het bereikte resultaat. Op welke manier het NFI dat probleem aanpakt, wordt uit Broeders bijdrage niet duidelijk. Zijn bespreking daarvan kan vooral worden samengevat in: 'Dat is allemaal nogal moeilijk, heren.'

Natuurlijk moeten wij toegeven dat binnen het NFI hard gewerkt wordt aan de kwaliteit van het onderzoek. Maar wat levert dat op voor de rechter of de advocaat die in een concrete zaak moet beoordelen of de resultaten van het onderzoek van het NFI te vertrouwen zijn? Voor hen is het virtueel monopolie van Broeders vaak maar al te tastbaar. Of zien we iets over het hoofd? In het verlengde hiervan ligt Broeders' opmerking dat zijn werk en dat van zijn collega's de laatste tien jaren werd onderworpen aan vaardigheidstoetsen en 'blinde' ringonderzoeken. Toe maar, denk je dan in eerste instantie, maar in tweede instantie vraag je je af in welke vaktijdschriften de resultaten van deze evaluaties openbaar zijn gemaakt.² Als dergelijke publicaties bestaan, dan moeten zij voor een juridisch forum dat zich in voorkomende gevallen een oordeel wil vormen over de kredietwaardigheid van bepaalde 'verrichtingen' buitengewoon relevante lectuur zijn.

Zo weinig Broeders zich over deze niet onbelangrijke details uitlaat, zo uitvoerig wordt hij als het gaat om de statistische finesses van de prosecutor's fallacy en het eilandprobleem.³ Toegegeven, dat zijn niet geheel onbelangrijke problemen, maar die vallen in het niet bij de potentiële gevaren van laboratoriumfouten,⁴ waar Broeders ook op wees, en van te hoge verwachtingen bij de onderzoeker, die Broeders kennelijk liever onder het tapijt schuift. Dat culmineert in de nogal duistere zin van Broeders: 'Of de gebruikte methode als wetenschappelijk kan worden gekwalificeerd is in de forensische context nu eenmaal minder belangrijk dan dat zij - aantoonbaar - correcte resultaten oplevert.' Ons ontgaat hoe Broeders aan de rechter wil aantonen of in een concrete strafzaak het bereikte resultaat correct is, anders dan doordat de methode van onderzoek en de procedure waarlangs het resultaat is bereikt wetenschappelijk verantwoord is en van hoge kwaliteit.

*H.L.G.J. Merckelbach, H.F.M. Crombag en
P.J. van Koppen*

NOTEN

1. [\[Terug\]](#)

H. Merckelbach, H.F.M. Crombag & P.J. van Koppen (2003), 'Hoge verwachtingen: Over het corrumperend effect van verwachtingen op forensische expertise', [Nederlands Juristenblad 78, p. 710-716](#).

2. [\[Terug\]](#)

Wij hebben ze in ieder geval niet kunnen vinden, ook niet op de site van de Raad voor Accreditatie. Zie <http://www.rva.nl/nl/home.html>. Er zijn overigens uitzonderingen. Zie bijvoorbeeld A. Carracedo, A. Beckmann, A. Bengs, B. Brinkman, A. Caglia, C. Capelli, P. Gill, L. Gusmao, C. Hagelberg, C. Hohoff, B. Hoste, A. Kihlgren, A.D. Kloosterman, B.M. Dupuy, N. Morling, G. O'Donnell, W. Parson, C. Phillips, M. Pouwels, R. Scheithauer, H. Schmitter, P.M. Schneider, J. Schumm, I. Skitsa, B. Stradmann-Bellinghausen, M. Stuart, D.S. Court & C. Vide (1996), Results of a collaborative study of the EDNAP group regarding the reproducibility and robustness of the Y-chromosome STRs DYS19, DYS389 I and II, DYS390 and DYS393 in a PCR pentaplex format, *Forensic Science International* 119, p. 28-41.

3. [\[Terug\]](#)

Zie voor een bespreking daarvan respectievelijk W.C. Thompson en E.L. Schumann (1986), 'Interpretation of statistical evi-

dence in criminal trials: The prosecutor's fallacy and the defense attorney's fallacy', *Law and Human Behavior*, 10, p. 167-187 en R. Eggleston (1983), *Evidence, proof and probability* (2nd ed.). London: Weidenfeld & Nicolson.

4. [\[Terug\]](#)

Zie voor een grondige bespreking van laboratoriumfouten W.C. Thompson, F. Taroni & C.G.G. Aitken (2003), 'How the probability of a false positive affects the value of DNA evidence', *Journal of Forensic Sciences*, 48, p. 47-54.